

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

SZERKESZTŐ
BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:
Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota,
első emelet, az udvarban.

Az ecsedi császár.

— december 9.

Azt olvassuk, hogy amit Tisza miniszterelnök cselekszik, az már nem hasonlítható semmihez sem széles e világon. Pedig sok mindenhez lehet hasonlítani.

Ha tréfáló kedvünkben lennénk, hasonlítanánk Lebaudy urhoz, a saharai császárhoz. Lebaudy, a szerencsétlen francia fiatal ember, megvásárolt egy darab földet a Sahara sivatagjából és ezen a révén magát saharai császárnak hivatja. Fenséges urnak czimezteti magát, udvartartást rendezett be, követéseket tart és nagyban adja az uralkodót, holott mindenki ki-neveti, mert előre látható, hogy örökölt millióit csakhamar elfecsérel szörnyű rögeszméjének költségeire, végezetül pedig koldusbotra jut, bolondok házába kerül.

Csaknem azóta kerítette Tisza grófi urat hatalmába a császári örület, amióta potom áron megvásárolta az ecsedi lápot? Koldusbotra juttatta a lápból élő nádvagókat, nádfonókat, pákászokat, rákászokat, csikászokat és halászokat. A szegény ember kiélése is császári tulajdonság. Aligha nem ő az ecsedi császár, mert egyéb jogcíme nincs a hatalmi öröngésének. Adjuk meg hát neki az ecsedi császártitulusát.

Az ecsedi császár azonban nem éppen bir a jobb és szebb császári tulajdonságokkal. Előkelőség, okos-

ság, tiszta erkölcsök nélkül még Ecsed környékén sem ismernék el császárnak.

Még inkább hasonlít ő ecsedi császársága ahhoz a Hausknecht-hez, háziszolgálóhoz, aki százezer forintot nyert a lutrin és duzzadt tárczájának a birtokában urnak hiszi magát. Az ilyen feldalmahodott bérszolga aztán uri társaságban mozog, de a faragatlan durvasága lép-ten-nyomon rávall a származására. Ecsedilápi fenségén is meglátszik, hogy mennyire nem illik abba a diszes sorba, amelybe őt a szerencsétlen véletlen ültette. Durva, nevetlen, hányiveti, az illemformákkal (no meg a házszabályokkal, — törvényekkel) nem törődik, az igazi uri társaságban nem érzi jól magát, magához illő szerencse-lovagokkal, kártyásokkal, elvárulókkal, hitehagyottakkal, tivornya-hősökkel, furcsa módon meggazdagodott alakokkal, hatalmi asztala hulladékaiból élősködő fráterekkel veszi magát körül. Azt hiszi, hogy ha 20—30 százéves zsoldossal, nem is érette, de a tőle nyert haszonért ököltre, lövésre, szurásra kész legényekkel veszi magát körül, akkor már kész a tekintélye, örök a hatalma! Nem fér a bőrében és azt hiszi, hogy az oroszlanbőr alatt nem ismer reá sem a nemzet, sem a király! A bérszolga természet annyira kitör belőle, hogy már a kidobálás is szenvedélyévé lön!

Ugyan kire számít ez a Labe-

audy, ez a lebódult ecsedi császár? Pártja van-e még, ha ennek színe-java menekül az ő becses társaságából?

Valóban nem birodalma Magyarország Tisza gróf urnak, ha mindjárt el is hitette magával ezt a boldogságot! Jó lesz eszére téríteni, mielőtt tápégést idézne elő habókájával, mint Ecseden. — A győri példa elriaszthatja legalább attól, hogy Magyarországot beutazza. Elégedjék meg Ecseddel, mert máshol is hullhat a fejére virág, csak hogy cserepestől, mint Győrött tapasztalhatta. De mégis csalódunk! Van már testőrsége az ecsedi császárnak is, mert a képviselőházi kesztyűs fogdmegeket körülbelül erre a célra szerződtették. Vigye magával Marosvásárhelyre, ahol elmerészkedik a győri lecke után, talán megoltalmazzák — a bőrét!

A hatalom vonaglása.

— december 9.

A kormánypárt megdöbbenve tekint vezérére: Tisza István grófra. Vajjon mit akarhat? Most már kezdik átlátni, hogy a kormányelnök kissé megzavarodott a hatalmi vágy korlátlan kiterjesztésének munkájában. Sokan vannak közöttük, akik azt sem tudták november 18-án este, hogy mit cselekszenek. Látták, hogy felállanak és felálltak, de arról sejtelve sem volt senkinek, hogy ő ugyanakkor törvényhozási aktust gyakorol.

Most aztán gondolkodóba esnek némelyek, akiknek még nem tárgult ki helyre-

A debreczeni műpártoló egyesület téli tárlata.

Ismerteti: **Kóbor Cornél.**

Mindössze egy képet állított ki Peske Géza, kedvencz állatját nem feledve róla. Máskor több képet láttunk tőle, de most úgy látszik nem jutott nekünk. Peske nagy előszeretettel festi a kutyával, kecskével játszó gyermekeket, lányokat. Van valami kellemes ezekben a képekben s páratlan is talán ebben a nemben.

Az állatkép festőket Horthy Béla és Kovács János képviselik, kiknek komoly törekvésükről tanuskodó munkáik megállják helyüket.

Horthy Béla bizonyos előkelőséggel fest s a praecíz, pontos rajz, az eset biztos kezelése megizmosodott, jeles tehetségre vallanak.

Szép fekete mén képmása igen értékes darab. „Uri fogat”-a szintén nem közönséges dolog s a vonal távlat szabályainak bravuros példája.

Kovács János a régi iskola hive figyelemmel dolgozik. Csak azt festi meg, amit

lát, kerülve a dekoratív hatást. Ötletes felfogással festette meg az „Ujkori Tantalust”-t, a „Megzavart hangulat” finom, minden részletben kidolgozott kompozícióján, talán a legjobban sikerültek az ürge lyukat kaparó kutyák.

A mostani tárlaton úgy tűnik föl a művész, mintha speczialiter mindig komodorokat festett volna.

Csend élet, virág nagyon kevés van a kiállításon, pedig érdekes dolgok ezek is.

Lássuk tehát ezt az egynehányat. Bruck Hermina vezet itt élénk megfigyelő képességével s pompás mély színezésével, tekintetbe véve a nem mindennapi elrendezést. „A vadászat után” gyönyörű csendélet. A meglőtt vadliba zöldes bronz színű tollazata csak úgy fénylik. A művész a pastellt is jól kezeli. Mély érzéséről, finom lelkületéről szól majd mindegyik rajz, de talán egy sincsen olyan poetikus, mint „Lement a nap”.

Blaskovich Irén az akvarellben nagyon jártas, finomsággal, lágyan dolgozik, ki a technika nehézségein túl van.

Telkes Valér olajfestésben mutat be egy rózsacsokrot, azonban úgy látszik, sokkal nagyobb művész a vízfestésben.

Érdekes alkotása Koroknyai Ottóné-tól a konyhában szemecskélő csibék.

Kende István „Husvétii csendélet”-e, e nemben, mint vízfestmény páratlan.

A baromfi világ virtuóz festője Bakos Tibor. Bámulja az ember a megragadott mutivumok gyors, biztos kivitelét. Baromfiakat akvarellben nem igen fest ily most senki. A Budapesten kiállított képeiről szintén a legnagyobb elismeréssel szólnak.

A kiállított festményeknek több mint fele tájkép. Ez azonban nem jelenti a tájkép festők diadalát, mert sok művész csak hogy éppen küldött valamit. Igaz, részben méltóságul szolgál egynémelyiknek a fővárosi téli tárlat, de hát azért mégis, magukra való tekintetből, figyelmesebbek lehetnek volna a vidék iránt.

Hanem hát azért ne tessék megijedni, hogy így lecepültem egynémelyik tájkép festőt. Van itt sok komoly, értékes munka is.

Az első teremben mindjárt feltűnik Kende István vízfestménye. Egy „Eszak-német ház” ez, előnyös szituációból megfestve, mentve minden sablonos invenziótól. A 9-ik sz. olajfestménye (Erdőrészelet) a természet közvetlen hatása alatt készült s a

hozhatatlanul a lelkismerete. Hozzájárul a lelkismeret furdalásához, a kormányelnök jövőre terve is, mely szerint képes lesz újabb törvénytelen ségek elkövetésére. Erre mutat a parlamenti csendőrség szervezésére, akikkel állítólag naponta próba kivezetéseket csinálnak.

Valami jó kedvű humorista már tudni véli azt is, hogy az ellenzéki képviselők padjaiba felfogadnak néhány embert, a kiket beültetnek és akiknek nevet is adnak. Így aztán akit Lengyel Zoltánnak neveznek, annak ellen kell szegülni és a csendőrséget meg kell öklelni, mindaddig míg lefoglalják. Aki Apponyi nevét viseli, az egyszerű érintésre hagyja el a termet. Tisza naponta referáltat magának a gyakorlatokról.

Ez a hír is leverő hatással van a kormánypárt igen sok tagjára. Tiszát pedig kezdik gyanus szemmel nézni.

Azt pedig épen komikusnak találják, hogy Tisza mindig arról tudakozódik: hoi lehetne népgyűlést tartani. Mindenképen ünnepeletetni szeretné magát a valóságos düh fogja el, mikor a főispánjai arról referálnak, hogy nem tanácsos most a vidéken mutatkozni. — Nagyzási mánája határtalan s gögje most már intimussainak is terhére kezd válni.

Mind ezek érthetően elkeserítik a kormánypártot, amelyik már nem igen hiszi el, hogy Tiszának sikerüljön továbbra is megmaradnia a kormányelnöki székben. Az azonban kétségtelen, hogy Tisza nem is gondol a bukásra. Abban bizik, hogy az udvar legmesszebbmenő erőszakosságában is támogatni fogja. Csak hogy még nem jutottunk odáig, hogy nemzet nélkül pusztán a külső támogatás elegendő legyen. Az azonban szomorú igazság, hogy a kamarilla, ha egy Tisza-féle erőszakos és maniakus emberre talál, nem retten vissza attól, hogy azzal a végletegig kísérletezzen. Ez pedig nagy, kiszámíthatatlan kárára lehet a parlamentárizmusnak. A higgadt politikusok azonban biznak abban, hogy a király be fogja látni, hogy Tiszával bonyodalmakat tisztázni nem lehet. Eppen ezért Tiszát minden erőszakossága mellett is, bukott embernek tekintik.

Csak hogy ez a nyugodt, a józan és megfontolt politikai gondolata. Am Tisza és az a mocskos töredék, amelyik ragaszkodik urához, még szomorú bonyodalmakat idézhet fel. Mert fel lehet tételezni a kormányelnökről, hogy meggondolatlanságával a parlament megnyitáig is egyre fogja keseríteni az embereket. Lehet, hogy még megrendel egy két népgyűlést és akkor újra nagy tüntetésekre ad alkalmat. Azután pedig eltökéli magát, hogy az indemnitást keresztül hajszolja. Az ellenzék természetesen ellenáll, mert a törvénytelenül létrejött Dániel-lexet nem fogja törvényesnek elismerni.

Mi történik ekkor? Talán Tisza ahoz kezd, hogy a szerződött díjbirkózókat előszólítsa és aki Percezel ur szavára nem lapul meg, azt kivezetik a parlamentből. Rendkívül érdekes látványnak ígérkezik, amikor a kormánypárt tapsai mellett kivezetik Apponyt, Kossuthot, Andrássyt, Bánffy és a többi. Nehezen képzeljük el, hogy ez megtörténjék, de Tisza alatt ez sem lehetetlen.

A másik lehetőség szerint a renitenskedő képviselőket kizárják a parlamentből s így megakadályozzák őket, hogy az üléseken részt vegyenek. Csak hogy hogyan? Mert ezen esetben újabb jogsérelmet követnek el, mivel a törvényhozót az elnök ki nem zárhatja a parlamentből. Képviselő, immunitása sérelme nélkül elnöki rendeletre hivatásában akadályozni nem lehet. Különbben is ez olyan vakmerő vállalkozás volna a kormányelnök részéről, ami sajnálatos következmények nélkül nem maradhatna. Ez már a hatalom erőszakosságának olyan brutális fogása volna, ami egyenesen az utoza megtorlását hívna fel. A parlament minden tekintélye összeomlanék, mert minden intézményt csakis a törvények ereje és nem az erőszakos karhatalom tarthat fen.

Azt csak nem gondolja — bármilyen elbizakodott és rövidlátó is legyen Tisza ur — hogy hatalmát mindvégig szuronyokkal gyakorolja és a törvények, vagy

rendeletek végrehajtását fegyveres erők assiatálása mellett végeztesse.

Minezeknek elgondolása pedig a kormánypárt jobb részét mélyen lehangozta, akik ma már igen mérsékeltlen lelkesednek az ugynevezett „erős kéz” mellett. A volt nemzeti pártiak Herakles utjára jutottak s valószínű, hogy egy újabb erőszakosság a Tisza részéről, kiválásukat meg fogja peccsételni. Tisza gróf, a küzdő „hős” pedig a vakmerősége és hatalmi gögje által fölidézett események nyomása alatt menthetlenül összeroskad

— 9. —

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Presbyteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház 1904. évi december hó 11. napján — vasárnap — délelőtt 10 órakor, az egyház tanácstermében presbyteri közgyűlést tart, az alábbi tárgysorozattal:

Jelentés arról, hogy a folyó évi nov. hó 20-ik napján tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve november hó 22-ik napján hitelesített.

Az ösztöndíjosztó bizottság folyó évi október 28-án tartott ülésének jegyzőkönyvét az iratokkal együtt beterjeszti.

Ugyanezen bizottság 5. számú végzése a Klobusiczky-Pallay és Pallay-alapítványokból származott ösztöndíjra felvett tanulók felügyelő tanárának választása tárgyában.

Ugyanezen bizottság 13. számú végzése Gáthi Erzsébet-féle alapítványból származó ösztöndíj feletti rendelkezésnek az iskolaszék hatósága alá utalása tárgyában. A hajdumegyei kir. tanfelügyelő ur folyó évi 1731. sz. levele a tanítóválasztások bejelentése tárgyában.

Pethő István iskolagondnoknak az iránti kérvénye, hogy a családosi tisztviselőknek adott drágasági pótlék részére is utalványoztassék ki.

lemenő naptól megvilágított fatörzsek messé világító erővel bírnak.

Telepy Károly hatalmas kollekczióval vett részt a tárlaton; — minden egyes festmény a tőle megszokott finom modorban van kidolgozva. Műemkek „Napnyugta a régi időkben” című kisebb méretű tájképe.

Ő is oly mérsékelt árakat szabott, hogy valószínűleg több darabot itt hagy.

Nagy készütséggel jelent meg a kiállításon Benczur Béla. Az akvarell oly szűk korlátai közt biztos kézzel dolgozik, mert a „Falusi malom” oly szép munka, hogy Edvi Illés Aladár mellett, aki a legszebb akvarell tájképeket állított ki, erős konkurrensnek tűnik fel.

Edvi Illés Aladár legszebb festménye a K. alotaszegei részlet. Igaz természetesség, brillans szinezés jellemzik munkáit s önkéntesenül eszünkbe jut Nádler Róbert és Neográdi Antal, a vízfestők nagy mestere.

Fényes Adolf nem kelt feltűnést, mert őtet, mint figurális festőt ismerjük.

A tájkép festők legszorgalmasabbja Szilányi Lajos, ki már több művészi alkotással gazdagította a hazai képzőművészetet, előszeretettel festi a mezei utakat a kertek alatti fasorokat, hosszan nyúló völgyeket. A jól megválasztott színek természetes igazságaival kellemesen hat a nézőre. Ha választani kellene az általa küldött 6 festményből, nekem a „Kertek alatt” című kellene.

Klammer Mariska és Olgay Ferencz a modern iskola hívei. Késsel rakják föl a festéket s talán esetet nem is használnak. Van valami érdekes azért ebben a kezelésben, bizonyáramegfogja nyerni a divatközönség tetszését.

Ennek az iskolának legtökéletesebb alkotása Grünvald Bélától a „Lugas”.

Igen figyelemre méltó tengerparti részleteket festett Kárpáthy Rezső, ki már nem a kezdők gárdájába tartozik.

Tölgyessy Arthunak két tájképe van itt, de ez a kettő is elég, hogy a kifejlődött nagy művészen gyönyörködhesünk.

Mihalik Dániel hűséges maradt hozzánk. Ezen a tárlaton is megjelent igen csinos két hangulattal.

Keleti Gábor nálunk egy új jelenség. Magyaros eredetiség látszik motívumain s mindig jól oldja meg a feladatot.

Réti István és Markó Ernő, talán most vannak itt először. Hangulatos meleg színekkel festett tájképeik érdeklődést keltenek.

Kézdi Kovács László, a nagy műkritikus poetikai tárgyaival az első közt van.

Bosznay István a legnagyobb műkritikusok szerint nagy kaliberű dolgokkal van képviselve s igazán nagy figyelem tőle, hogy nekünk is juttatott a kiváló alkotásokból.

A helybeli művészek közt új ember Leszczynsky Kornél. Ugy látszik, alapos készütséggel rendelkezik. Legjobb festménye a „Sóhajok hid”-ja Velenczéből.

A pastell nagytudású, kiváló mestere Poll Hugó is megjelent. Olyan biztosan, virtuozitással kevesen kezelik a színes krétát. Lehetszerű finomsággal világos perspektiva található minden egyes képén s pontosan meg lehet állapítani a napszakot, amikor dolgozott.

Hanem az olajban festett tájképek közül mégis egyike a legszebbeknek a „Rákos mentén” Zeller Mihálytól és a „Holdas éj” Ujvári Ignácztól.

Mint inikumot említem fel Tamássy Miklóst, arhitektikus tanulmányával. A

templom belsejének építészeti megszerkesztését nagy tudással rajzolta meg.

Stilszerű rájárat szintén maga csinálta. Ugy látszik univerzális tudású ez a fiatal művész, aki különben debreczeni fia.

A nagyterem második galériájában mindjárt feltűnik a nézőnek egynéhány művészi becsű kép: kréta rajznak, vagy pastellnek gondolja az ember, míg a katalógust meg nem nézi. Ezek a képek Haranghy György, az amatőrök nagymesterének „Gummi” képei.

Legutóbb a nizzai kiállításon szerepelt s az ottan megjelenő hivatalos művészlap így ír róla:

„... nagyon sok szép dolgot láttam ezen a kiállításon, de még egy meglepetés volt számomra fentartva.

Haranghy ur képei osodálatra ragadják az embert. Mily boldog és mennyire megelégedett lehet a művész, ha eljut ehhez a tökélyhez. A természet él képein és úgy tűnik fel az „Estet” tekintvén, hogyszinte látjuk, mint mélyednek bele a könnyű párába a fák.”

Történeti hűség kedvéért meg kell jegyeznem, hogy a fenti képet az előzőkeny magyar budapesti „Photo klub” nem tartotta kiállíthatónak.

Székely Árpád és Leov György gyönyörű rézkarczai mellett, feltűnést keltenek a Lőkovicus Arthur ötvös műhelyében készült ezüst szobrocskák és a Somogyi minálti után pompás bársony égetések.

A tárlaton minden kényelem meg van adva a közönségnek, hogy zavartalanul szemlélhesse a sok összehalmozott műalkotást, olykor séta hangversennyel is kedveskedve, hogy teljesebb legyen a hangulat.

Szavazás az egyháskerületi egyházi főjegyzőre.

Az árvaügyi bizottság folyó évi 1792. sz. végzése az 1905. évi árvaügyi költség-előirányzat betérjesztése tárgyában.

A főiskolai gyorsíró egyesület kérvénye a szokott pénzbeli segélynek az 1904/5-iki iskolai évre megadása tárgyában.

Az iskolaszék folyó évi 1548. sz. végzése az iskolai főleltár átvizsgálásáról és a teendő intézkedések tárgyában.

A főiskolai gazdasági tanács megküldötte f. évi 386. sz. végzését az emelt tápintezeti pótdíjak tárgyában.

Az egyházi tisztviselők és alkalmazottak kérvénye a részükre utalványozott drágasági pótléknak két részletben kiadatása iránt.

Otrokocsi Végh Jánosnak, mint a néhai Jeney Eszter hagyatéka gondnokának a hagyatékról betérjesztett elszámolása.

A ft. egyháskerületi közgyűlésnek a tanítónképző intézetnek a kerületi gyűléseken egy taggal képviseltetését elrendelő 380—1904. számú végzése.

Küldöttségnek a pénztárkezelés módosítása tárgyában tett véleményes jelentése.

Uj lelkész. Sokan emlékeznek még arra a rokonszenves hittanhallgatóra, ki a helyi lapokban is sokat dolgozott. Szombaty István Debreczenből a theologia elvégzése után Nagyszalontára került, majd Temesvárra ment a költőpap Szabolcska Mihály mellé káplánnak. Most arról értesülünk, hogy a fiatal lelkészt a a temesmegyei ujonnan szervezett Mosniczai ev. ref. egyház papjává választotta.

Irodalmi gyűlés. A főiskolai Magyar Irodalmi Önképző Társulat holnap este fél 8 órakor a VI. számú teremben gazdag műsorral gyűlést tart, melyen mindenkit szívesen látnak.

A hódmezővásárhelyi hangverseny. Megemlékeztünk tegnap arról, hogy a debreczeni főiskola diákjai Hangversenyt akarnak tartani. Az előkészítő bizottság ma délután ülést tart, melyen a megtartandó hangverseny részleteiről értekeznek.

Tanári felolvasó gyűlés. A debreczeni tanári kör f. hó 10 én, szombaton d. u. 4 órakor a kollegium kis tanácstermében Dóczy Imre elnöklete alatt felolvasó gyűlést tart. Dr. Bessenyei Lajos hajdubúszórményi főgymn. tanár „A görög nyelv mai tanításáról” olvas fel.

— **Az isr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értessitnek a tagok, hogy a Deák-Ferencz-u. templomban az istentiszteletkövetkező időben fog tartatni és pedig: Péntek este 4 órakor, Szombaton d. e. 9 órakor, d. u. 1/4 órakor. Köznapiokon reggel 1/7 órakor és este 4 órakor.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Csütörtök, decz. 8. Kis alamuszi. (Operett) „B” bérlet.

Pénteken, decz. 9. Hajduk hadnagya. (Operett) „C” bérlet.

Szombaton, decz. 10. Diák élet (Szinmű.) „A” bérlet.

Vasárnap, decz. 11. Délután: Czigánybáró. (Operett.) Este: Áldozati bárány. (Bohózat.)

Troilus és Cressida.

Shakspeare muzsájának e különös témékén sokat vitatkoztak az esztetikusok és

eltelven háromszáz esztendő, még sem jutottak eredményre. Mi ez a darab tulajdonkép? Tragédia vagy komédia, vagy mind a kettő? A legelső kiadás előszava komédiának, a czimlap tragédiának nevezi s érdekes, hogy maga a költő is ugyanabban az előszóban, legjobb darabjának mondja.

Szellemével és irányával még kevésbé voltak tisztában.

Schlegel azt mondja, hogy az egész végig vitt ironiája a hősi mondák koronájának: a trójai háborúnak. Goethe Schlegellel ellentétben megjegyzi, hogy itt se paródia, se travasztia nincsen, a görög költemény felső stílusban van írva, mely mitikus hagyományokon alapul; az angol remekmű szerencsés áttétele ama nagy műnek, romantikus drámai légkörbe.

Mások ugy nyilatkoznak, hogy ez a darab, Shakspeare szellemétől teljesen idegen s azért dolgozta fel a költő ez antik tárgyat azért adott szatirikus hangot művének, hogy Ben Jonsont és társait kifigurázza, akik az ó-görög világot dicsérték mindenek fölött.

Sőt voltak olyanok is, akik egyszerűen kimondták, hogy rossz darab, előadhatatlan, amire fényesen ráczáfolt a budapesti nemzeti színház vezetősége és művészgárdája.

Talán azért mondták rossznak, mert Homeros isteni alakjait elferdítve és megszenteltelentítve látták. Pedig talán tudták, hogy a költő forrása nem Homeros volt, hanem a Chaucer eposza öt énekben. De ha olvasta is a Homeros Iliászát, egészen más felfogás élt lelkében a görög hősről. Homerosban semmit sem talált a maga drámája számára.

Ha ezeket tudjuk és keletkezése idejét akkor az egész dráma szelleme világossá lesz előttünk. Keletkezési éve 1603, az át-dolgozásé 1607. Ez a két év megmagyaráz mindent. Tehát nyomban Hamlet után írta, mikor lehullott szeméről a jótékony fátyol, mikor a föld „csak egy kopár hegyfok” volt előtte és eliemerte ugyan, hogy az ember „hasonló egy tsteneghez! a világ ékesége! de mégis csak egy csipetnyi por”, mikor nem gyönyörködött „sem az emberben sem az asszonyban”...

Ezért nem kellett neki a Homeros ragyogó világa. Ezért a Troilus és Cressida életbölcsélete a legérettebb. Ezért szól a pessimizmus oly keserű hangon s a világ-fájdalom sötét felhői ezért ereszkednek a darabra és a hallgatóság lelkére... Micsoda vad humor tombol a Thersites idétlen, rikácsoló nevetésében. „Megérdemli az az átkot, ki egy szoknyáért hadra kél... Mindennek oka egy gyáva férj és egy... Derék harcezi ok: irigy pártokat támasztani és abban el is vérezni! No hogy a száraz sörmör az indító, mindnyájukat pedig a háboru és a fajtalanság pusztítson el!

E feje tetejére állított trójai-görög világ keretében Troilus szerelme lesz a csalfa Cressidába. Cressida rövidesen megcsalja Troilust. Troilus nem hisz a szemének. Valóban ilyen lenne a nő? „Let it not be beliwdfor womanhood” (Ne hitess el a nőerényről így), mondja Uliysesnek. „Think, we had mother” (Gondold meg, hogy nekünk is volt anyánk) sohajtja fájdalmasan. Aztán kiábrándul a nőből és férfivá, hőssé lesz.

Hová sülyedt a nő szerelme és hová sülyedt maga a nő, melyet a költő annyi finom, átlátszó alakban dicsőített. Mert jól mondja Alexander Bernát: „Cressidában több van mint jellemrajz, valóságos gyűlölete a nőnek hangzik ki belőle”.

De micsoda költészet árad ki e csodálatos szépségű versekből, milyen bölcs axiómák gördülnek le a szereplők ajkairól, és milyen szatira hullámszik felénk e görög-trójai napfényes világból.

Ez az elméletileg előadhatatlannak mondott darab oly nagy és szinte sikert aratott a pesti Nemzeti színházban, amilyenre még a legöregebbek sem emlékeznek. Láthatjuk, hogy az elméletre milyen fényesen ráczáfolt a valóság. Ép olyan „kassza” darabnak bizonyult, mint akár a „Bob her-

ceg”. . . De olyan ragyogó, remek előadást régen nem látott a Nemzeti színház műértő közönsége. Nemcsak az egyesek voltak kitűnők, de az összes szereplők. Stylusa, lelke volt az előadásnak. A ragyogó jelmezek és művészek oda varázsoltak bennünket a görög és trójai hősök közé... Beregi Troilusa, Márkus Cressidája, Vizvári Thersitese, Ujházi Pandarusa, Ivánfi Ulyssese, esemény számba menő alakítások voltak... Sőt mi több, odaát Bécsben is értesültek e nagy művészi eseményről és a „Burg” színház érdemudis igazgatója lefáradt Budapestre, hogy megnézzék az előadást s aztán majdan bemutassa a császárváros közönségének.

A mi debreczeni színházunk művészi vezetősége már tavaly kilátásba helyezte e darab előadását, de úgy látszik, hogy talán a „Hajduk hadnagya” tarka-barka ruhái és pajkos melódiai — háttérbe szorították a görög-trójai jelmezeket s így Debreczen művelt színházlátogató közönsége meg lett fosztva attól a műélvezettől, hogy egy elfeledett s eltemetett, de halottaiból ismét feltámadott reálsan klasszikus Shakspeare eseményben részesüljön.

Szunyogh Barna.

A kis alamuszi. Tegnap este Bokor József „Kis alamuszi” című operettjét elevenítették fel. A régi jobb operettek színrehozatala dicsérendő dolog. A tegnapi előadás a jobbak közé tartozott, a játékae volt tempó, temperamentum s a zenekar igyekezett feltüntetni az operette zenéjének hangszerelési effektusait is. — A szereplők közt Rózsa Lilinek volt a leghálásabb szerepe, ki a paizán Vicomteot eleven kedélylyel, ügyesen játszotta meg és néhány énekszámmal is tapsokat aratott. Jók voltak: Sugár Azanka (Sarah), Krémer (Max Donaid), Iványi (Tom), és Faragó (Rettenetes). A darab kiállítása talán megfelelőbb lehetett volna.

Színházi hírek. Sugár Aranka betegsége miatt a mai napra hirdetett „Hajduk hadnagya” című operett előadása elmarad, helyette színre kerül a „Lotti ezredesei” című énekes bohózat. Vasárnap délután Follinus Aurél 3 felvonásos színműve a „Náni” kerül színre.

Vasárnap este lesz a premierje az „Áldozati bárány” című bohózatnak a főbb szerepeket Jeszenszky Irén, P. Menszáros Margit, Szabó Irma, Rományi Mária, Havasi Szidi, Faragó Ödön, Pálgyi Lajos, Csontos Gyula, Iványi Antal és Szilágyi Aladár játsszák.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Péntek, 1904. december 9. Ev. ref.: Joáchim. Róm. kath.: Leokádia. Görög-orosz: Nikon. Izraelita: Tebeth 1.

Műpartoló egyesület képkiallítása a városház nagytermében nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig, délután 4 órától este 7 óráig.

Tanítói árvaházban a jótékony nőgyűlet karácsonyi vásárja nyitva reggel 9-től, este 6-ig.

Decz. 10. Délelőtt fél 11-kor a Killer-féle butorgyár ünnepélyes megnyitása.

Decz. 10. Délután 4 órakor a Tanári Kör gyűlése a főiskolában.

Decz. 10. Polgári asztaltársaság kri-

santémum estélye a Debreczen vendéglőben.

Decz. 10. Czipészek és osizmadiák dallestélye a „Korona” táncstermében.

Decz. 11. Dél előtt 9 órakor a karácsonyi iparkiallítás megnyitása az iparosok disztermében.

Decz. 11. Dél előtt 10 órakor presbiteri közgyűlés az egyháztanácsotestermében.

Decz. 11. Délután 5-től 7-ig, a Szent-Erzsébet egyesület tea-estélye és sétahangversenye.

— **A hortobágy hasznosítása.** Említettük, hogy a városi tanács a hortobágy értékesítése tárgyában szerda d. e. Kovács József polgármester elnökletével értekezletet tartott. Elsősorban is a felett döntöttek, ki a Hortobágy. Magoss György dr. főügyész terjedelmes jelentésében mutatta ki, hogy a Hortobágy a város kizárólagos tulajdonát képezi. A tanács ezután megállapodott a Hortobágy értékesítésére vonatkozólag. A tanács javasolni fogja, hogy 10,000 holdat szakítsanak ki a Hortobágyból, melyet parcellákra osztva kisgazdáknak adnának bérbe. A 10000 hold bérjövödelméből fedezné a tanács az ingyen iskoláztatást, az ármentesítést és mindama költségeket, melyek eddig a Hortobágy jövödelméről terheltek. Azonkívül a jövödelemből évenként bizonyos összeget a legelőnek fennmaradó többi rész termő képességének emelésére fordítják. Valjon a közgyűlés magáévá teszi-e a tanács álláspontját, azt akkor tudjuk csak meg, ha oda kerül. Azt azonban előre látjuk, ez az ügy is nagy hullámokat fog felverni.

— **Thaly Kálmán és a berlini királyi akadémia.** Thaly Kálmán a budapesti német konzulátus utján a porosz közoktatásügyi minisztertől a következő levelet kapta:

„Métóságos Thaly Kálmán urnak, a Magyar Tudományos Akadémia tört. és fil. osztálya elnökének Budapesten. A berlini királyi akadémianak kétszázéves jubileuma alkalmára vert plakett egy példányát van szerencsém Méltóságodnak megküldeni.”

Az emlékérmét Vogel Antal, Németországnak legkiválóbb éremvésnöke készítette. A gyönyörű plakett elküldése a következőkben találja magyarázatát: A berlini akadémiát, mely most fennállásának kétszázéves jubileumát ünnepli, I. Frigyes porosz király alapította, aki II. Rákóczi Ferencnek kortársa és neje révén közeli rokona volt. Midőn Rákóczi felesége 1707-ben az osztrák üldözések elől menekülni volt kénytelen. Karlsbadból egyenesen Berlinbe sietett és nagybátyja oldalán keresett menedéket. I. Frigyes a háboru alatt is fenntartotta Rákóczival a barátságos viszonyt s a háboru után is menedéket adott a magyar bujdosóknak. Most a Frigyes porosz király által alapított akadémia fennállásának kétszázéves évfordulóján elküldték az emlékérmét Thaly Kálmánnak, a Rákóczi-kor kiváló írójának.

— **A főispán Budapesten.** Domahidy Elemér főispán ma reggel a gyorsvo-

nattal Budapestre utazott, honnan csak vasárnap tér vissza.

— **Mikor nyílnak meg az iskolák.** Debreczenben az összes óvodákat és elemi iskolákat a gyermekek között fellépett különféle járványok miatt az egészségügyi bizottság javaslatára a polgármester bezáratta. A bezáratás egyelőre holnapig terjed. Az egészségügyi bizottság holnap délután újból ülést tart, mikor is határoznak a felett, megnyitják-e már hétfőn az iskolákat, vagy nem. Értesülésünk szerint a járványok szűnőfélben vannak, úgy, hogy minden valószínűség szerint hétfőn már az összes iskolákban ismét megkezdik a tanítást.

— **Sétahangverseny a műtarlaton.** A képzőművészeti napról-napra nagyobb látogató közönsége van. A rendezőség a közönség szórakozásáról is akar gondoskodni és ezért holnap d. u. 5—7-ig sétahangversenyt rendez.

— **Kinevezés.** A rendőrség egyik kiváló és buzgó tagját megérdemelt kitüntetés érte. Domahidy Elemér főispán ugyanis Jeney Miklós tb. rendőrkapitányt, a bünyügyi osztály vezetőjét, valóságos rendőrkapitánnyá kinevezte. Jeney Miklós majdnem egy év óta vezeti a bünyügyi osztályt és e téren kiváló érdemeket szerzett Debreczen közbiztonsága érdekében. Buzgó működésének, fáradhatatlan munkásságának méltó jutalma az előléptetés.

— **Esküvő.** Kérészy Vilma, Hajduhadház legbajosabb fiatal, szép leányát tegnap vezette oltárhoz Nagy Béla egri ev. ref. lelkész. Az esketést a fiatal lelkész egyik papbarátja végezte.

— **Változások a rendőrségen.** Jeney Miklós rendőrkapitánnyá történt kinevezésével a rendőrségnél nevezetesebb változások történtek. A bünyügyi osztály vezetője a szervezeti szabályok értelmében a főkapitány állandó helyettese is és mivel Jeney a legfiatalabb rendőrkapitány, a főkapitány helyettese nem lehet. A polgármester a tanács hozzájárulásával tehát úgy intézkedett, hogy a bünyügyi osztály vezetője dr. Boldizsár Kálmán II. ker. kapitány lesz, ki eddig is helyettesítette a főkapitányt és a II. ker. kapitányság vezetője pedig Jeney Miklós kapitány lesz.

— **Az októberi állatforgalomról.** Az Országos Központi Statisztikai Hivatal most megjelent kimutatása szerint október havában a debreczeni vásárra hajtottak föl legtöbb állatot, valamennyi fajtából. Számokban: 2700 lovat, 34,560 juhot és 3960 sertést hajtottak föl a debreczeni vásárra.

— **Karácsonyi vásár.** Az országos tanítói árvaházban, a leány-épületben női kézimunkákból és a közgyűlési árvaházi tanfolyamon készített famunkákból karácsonyi vásár nyílt meg. Az egyik teremben kiállított szebbnél szebb eme munkák izlées és csinos kivitelben a legjutányosabb áron kaphatók. Felhívjuk e szép czélú intézmény emez első vásárjára közönségünk figyelmét. Nem csak nemes czélt támogatunk, ha itt vásárolunk, de a hazai ipart is támogatjuk.

— **Halálozás.** A debreczeni függetlenségi pártnak egyik derék tagja, ki évtizedek óta a párt legbuzgóbb tized eljárái közé tartozott, id. Facsar József 70 éves korában elhunyt. Derék polgártársunk temetése holnap d. u. 2 órakor lesz.

— **Meghívó a debreczeni jótékony négyelet f. hó 10-én délután 3 órakor a női pariskola nagytermében tartandó választmányi ülésre.** Tárgy: A városi népkönyha ügye. A választmány megjelenését kéri az elnökség.

— **A szökevények.** Ma reggel jöttek Debreczenbe Hajduszoboszlórol Hajdu Béla 19 éves zenész és Fehér Rózi 15 éves leány. A fiatalok olyan zavartan viselkedtek, hogy feltűnt a rendőr őrszemnek is. Vallatóra fogta a fi talokat, kik szepegeve vallották be, hogy szeretik egymást és azért szöktek meg. A szökevény szerelmeket hazaexpediáltak és most otthon szeretik egymást tovább.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozásokat jelentették be: Bordás János róm. kath. 5 éves, Weigel Gyula g. kath. 8 hónapos, Barta Zsuzsanna ev. ref. két napos, Eki Jánosné ev. ref. 71 éves, Szutor András ev. ref. 18 hónapos

— **A oszópókerti olvasókör felolvasásainak sorozatát folytatni fogja a f. hó 11-én vasárnap d. u. 3 órakor Kardos Ferenc tanító a ruházatról.**

— **Ruha kiosztás.** Az „István” gőzmalom szegényebb sorsu munkások gyermekeinek a jótékonyaság folytán beszerzett téli ruházata a kör Kéttalom-utca 7. sz. alatti helyiségében 1904. december 11-én azaz vasárnap d. u. 3 órakor a bizottság által osztatnak ki; mely alkalommal mindazok a nemesszivű adakozók, kik a nevezett jótékonyasághoz hozzájárulni szivesek voltak, a fent jelzett időre tisztelettel meghivatnak.

— **Meglopták a saját lakodalman.** Érdekes lopás történt tegnapelőtt Balmazújvároson. Posta József tartotta lakadalmit a város egyik szép leányával. Kellett a hely a szobákban és így egyet-mást az istállóban helyeztek el. Lakodalom után észrevették, hogy az istállóból a vőlegénynek egy pár uj osizmája és ezüst zsebórája eltűnt. A lopást bejelentették a csendőrségnél, hol azonnal megindították a nyomozást. Csakhamar ki is derült, hogy a lopást Nagy István 12 éves és Berecz József 14 éves fiuk követtek el. A lopott tárgyak megkerültek.

— **Rendőri hírek.** Bozsányi Róza Debreczenből többször kitiltott osavargó asszonyt kéregetésért a Hunyady-utczán elfogták. — Varga József Szemerére (Győr m.) való szabó segéd azért került a rendőrségre, mert lakás és foglalkozás nélkül tartózkodik Debreczenben. — Jenei Imre és Ruzsinszki Anna az állomás épülete körül osavargtak az éjjel. A gyanus alakokat letartóztatták.

— **Tolvaj siketnéma.** A szatmár rendőrkapitányság táviratban tudatta Debreczenel, hogy Fried Zsigmond szatmári 20 éves siketnéma nyomdászsegéd nagyobb lopás elkövetése után megszökött. Botos András debreczeni titkos rendőr ma délben az állomásnál elfogta, amint a vonatról leszállott. Átadják a szatmári rendőrségnek.

— **Rendkívül olcsón lehet karácsonyi ajándékokat vásárolni a Schwartz-féle pipametsző és fényképező cikkek üzletében a városházzal szemben.**

TARKASÁGOK.

— decz. 9.

Jelenet a szerkesztőségben.

A pesti posta érkezése idején, amikor javában forr a laposinálás munkája, bekopogtat a redakcióba egy ur. Igen robusztus és igen haragos ur. A szeme villámokat szór s a hangja mikor megszólal, mint a tárogató.

— A szerkesztő urat keresem.

— Mivel szolgálhatunk?

A bácsi nagyot fuj és odalép a szerkesztő asztalához:

— Hát kérem, az urak irták ki rólam, hogy én osaló vagyok, hogy én osalással keresem a kenyereimet?

A szerkesztő föl se pillant az írásairól egyszerűen felel:

— Tévedni tetszik. Mi csupán új dolgokat írunk meg. Talán másutt...

A végrehajtó.

Egy fiatal ügyvédjelölt szegényes kis hónapos szobájában naponként látogatást tett az adóprés nem tisztelteméltó mestere: a végrehajtó. Ez az ur minden konvenczionális formáság nélkül állított be, nem nézve, hogy alkalmas időben teszi-e meg a vizitét. Így aztán rendszerint olyankor ment, amikor a gondtalan ifju még mélyen aludt.

A háziasszony szemrehányásokkal illette az ügyvédjelöltet.

— Nem szégyenli magát? En röstel-ném, ha ennyit járna hozzám a végrehajtó.

— De igen, szégyenlem magamat, de hát mit csináljak? felelte az ifju.

Egyszerre azonban megváltozott a helyzet. A végrehajtó nem mutatkozott egy héttig, ami nagy esemény volt a házban.

— No látja kérem, hogy megbékültem már a végrehajtóval, nem zavar már annyit, — dicselkedett a fiatal ember a háziasszonyának.

— Hogy-hogy?

— Hát már egy hete nem volt nálam.

— Annak egyszerű oka van. Ebben a rossz időben meghűtötte magát és most bizonyára ágyban fekvő beteg.

A fogorvos vitatkozik.

Hangos társaság ült együtt a rendes kávéházi törzsasztalnál. Vitatkoztak erről-arról, színházról, szépaszonyról s végre persze áttértek a politikára. Mi sem természetesebb politikáról lévén szó, a kávéházi asztaltársaság azonban a legszenvedélyesebb hangba csapott át. Kiváltképp egy fogorvos és egy bankhivatalnok vitatkoztak legtüzesebben. Csak úgy csapkodták egymás fejéhez a mostanában közkeletűvé vált közjogi és politikai argumentumokat, de a vitában a bankhivatalnok maradt felül.

Fitalabb volt, temperamentumosabb s inkább is győzte szöveit.

A fogorvos hiába lármázott, kiabált, a bankhivatalnok már a pártjára hódította a jársaság legnagyobb részét. Végre is dühbe tört a fogorvos s nagy felindulásában rákiáltott a bankhivatalnokra:

— Most már aztán elég volt! Elhallgasson, különben mind kiűtöm a szájából... a fogaimat!

TAVIRATOK.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

A képviselőház első ülése.

Budapest, decz. 9. A Kossuth-párt, az Ugron-párt, a néppárt, a nemzeti- és ujpárt ma reggel 9 órakor külön-külön értekezletet tartottak. Az értekezletek foglalkoztak a Kormány átíratával, melyben a szokáshoz hiven felhívják az ellenzéki pártokat jelöljenek a bizottságokba és jegyzőségre.

Az ellenzéki pártok a felhívásra egyértelműleg azt a választ adták, hogy ők a

november 18-án történt ülés berekesztését törvénytelennek tartják és így semmiféle bizottságba az ellenzék részéről senkit sem jelölnek.

Megint egy királyi mondás.

Budapest, decz. 9. A kormánypárton ismét egy állítólagos királyi mondást kolportálnak.

Ugyanis a király a Tisza gaztettéről így nyilatkozott volna:

— Életem utolsó öröme, hogy Tisza akciójának tanuja lehetek!

Az első ülés.

Budapest, decz. 9. A képviselőház első ülése hir szerint kedden lesz, de ellenzéki körökben tartja magát, hogy az első ülést váratlanul holnap szombaton d. u. tartják meg. Az első ülésre különben az elnökség az összes karzati jegyeket lefoglalta és csak azoknak a „gutgesinnt“-oknak adják ki, kik az első ülésen az ellenzék ellen fognak tüntetni.

Hieronymi lemond a szatmári mandátumról.

Budapest, decz. 9. Hieronymi a szabadelvű pártban tegnap este kijelentette, hogy a Szatmáron tervezett beszámolóiról végleg lemond és a szatmári mandátumra sem reflektál többé, hanem a legközelebbi választáskor Pozsonyban lép föl.

Miniszterek Bécsben.

Bécs, decz. 9. Hieronymi és Tallián miniszterek déli 10 órakor ideérkeztek.

A szövetséges ellenzék gyűlése.

Budapest, decz. 9. A szövetséges ellenzék vezérbizottsága ma d. e. 11 órakor Kossuth Ferenc elnöklésével gyűlést tartott, melyen az első ülésen követendő maguktartását állapították meg. A szövetséges ellenzék ma este a „Pannoniába“ vacsorára gyűl egybe.

Az egyetem bezárása.

Budapest, decz. 9. Nagy feltűnést kelt, hogy Berzeviczy miniszter rendeletére ma az egyetemi fél-évet berekesztették. A berekesztésnek politikai vonatkozása van, mert rendszerint 20-án szokták berekeszteni. A rendelet szerint különben a kolokviumok nem szünetelnek.

Egy vezérkari százados halálos szerencsétlensége.

Budapest, decz. 9. Forgás Károly vezérkari százados az éjjel kissé mámoros fővel tért haza lakására. Rendes szokása szerint meg akart fürödni és a fürdőszobába lépve, kinyitotta a gáz kályha csapját. Ahogy megakart gyújtani a gáz

kályhát, a csövet véletlenül lerántotta, mire a gáz nagy mennyiségben tödült ki és csakhamar előntötte a kis fürdőszobát. A százados az ablakhoz sietett, a belső táblákat sikerült felnyitnia, de a külsőt már nem bírta, mert összeesett.

Szolgája reggel kereste és a fürdőszobában találta meg, de már akkor halott volt. A rendőri és katonai hatóságok megindították a vizsgálatot. Az elhunyt százados 30 éves volt és azelőtt Sopronban szolgált.

Küldöttség a szövetséges ellenzéknek.

Budapest, decz. 9. A tiszalöki kerület nagy küldöttsége kereste fel ma d. e. a szövetséges ellenzékét. Veres Ferenc földbirtokos ödvözölte Kossuth Ferenc és Apponyit, a szövetséges ellenzék vezérférfiit.

Rákosi jegyzői tiszte.

Budapest, decz. 9. A képviselőház egyik jegyzője tudvalevőleg Rákosi Viktor.

Rákosi ma a Kossuth párt értekezletén kijelentette, mivel a szövetséges ellenzék az ülésszak berekesztését törvénytelennek tartja és az egyes bizottságokba senkit sem jelöl, a képviselőház legközelebbi és legelső ülésén elfoglalja jegyzői széket és kötelesegteljesítése közben semmiféle erőszaknak nem fog engedni.

Tisza választási költségei.

Budapest, decz. 9. Tisza István a bírósításokkal és a nemesség adományozással az ideig mintegy 8 millió koronát harcolt össze választási költségekre.

Tőzsde.

Budapest, decz. 9.

Buza	1905 áprilisra . . .	10'24 — — —
Buza	1905 októberre. . .	8'88 — 8'89
Rozs	1905 áprilisra . . .	7'97 — 8'98
Rozs	1905 októberre . . .	— — — —
Tengeri	1905 májusra . . .	7'59 — 7'60
Zab	1905 áprilisra . . .	7'20 — 7'21
Zab	1905 októberre. . .	— — — —

Készáru 5-tel olcsóbb.

Házi béke.

A nagyságos asszony nyugodt.

(Ebéd után. A férj egy órára-longon fekszik, ujságot olvas. A nagyságos asszony minden porolható darabon nagy légyesapóval kutat moly után, amely ágyudörrenésekhez hasonló csattanásokkal jár.)

A férj (felül): Ez egyszerűen rettenetes, ez elviselhetetlen. Tudod, hogy egyik életföltételem ez a délutáni fél órácska, tudod, hogy az egész délutánom, egész estém el van rontva, ha nem szendergem és mégis ... mégis ...

A nagyságos asszony (nem hallja meg, nyugodtan üzi a molyokat tovább.)

A férj (dörmög): Az irodában a főgalmazó legyeket fogdos, elmegyek a hógomékhoz, ott poloskairtas van, nálunk molyvadászat. Hala Istennek és a miniszter kegyének, van még négy szobánk, ha itt van moly, ott is van, ha kergetni kell, ott is kergetheted. De jól tudom, hogy a te kergetési vágyad nem is a molyok ellen, hanem ellenem irányul. Különbben is akármelyik tisztító-vállalat öt koronáért jobban és gyorsabban végezne velük. Neked persze egy ötkoronás csipke, vagy fátyol több, mint a férjed nyugalma, aki, aki...

A nagyságos asszony (édes mosolylyal, miközben a légyecsapóval a chaselongot kezdi ütögetni): Szóltál valamit, édesem?

A férj (fölugrik): Szóltam-e?! Egy fél órája egyebet sem csinállok, mint rimánkodom, menj más szobába porolni, molyt fogdosni. S te azt kérde, szóltam-e valamit? Nem, egy kukkot sem, hallucináltál!

A nagyságos asszony: Ezért kár ugy bömbölni, nem vagy te városatya.

A férj: Pedig bömbölhetnék, akár egy nubiai oroszlán, vagy mint egy kántor. Ilyen ágyuzás mellett ugy sem halod meg, legalább ez a szórakozásom legyen meg, ha nyugtom nincs.

A nagyságos asszony: Persze, nekem van nyugalom, én maradhatok nyugodt. Az irodában ül egész délelőtt, halvány sejtelve sincs, itthon milyen herkulesi munkát végeztek a lakás tisztításával. Hazajön, ahelyett, hogy megdicsérné buzgóságomat, amiért a lakást, a butorokat őrzöm, elrabolja az időm, idegessé tesz.

A férj (megrémtül): A viláért sem, édesem, inkább azonnal megyek a kaszinóba.

A nagyságos asszony: elmondani ugy-e: a feleségem miatt jövök ma ily korán, nem túrt meg otthon, kiszekált, kiűzött idegességével, türehtetlen bogarival. Neki mindenáron tisztán kell tartani a lakást s nehogy megszólják, kész inkább elrabolni a délutáni nyugodalmam.

A férj (megnézi az óráját): Egy nyedórácska már az egész, igazad van itthon maradok (leül).

A nagyságos asszony: Szóval azt akarod, hogy megszóljanak. Csak nem gondolod, hogy a jelenlétedben tisztogassak, hogy buzgóságom minden legkisebb mozdulatát megmorogd, kinevesd? Délután eljönnek hozzám az asszonyok, akkor repüljön föl egy moly. Persze, te nem vagy itthon, hogy piros arcczal nézd, mily ijedten ülnek, hogy vizsgálják a butorod, hogy szöknek ebből a tisztességes ruhák molyfészkeiből.

A férj: Átmegek a szalonba, ugy látom, ott befütöttél.

A nagyságos asszony: Szivarral, füstölögvé. Jól tudod, hogy a méltóságos asszony nem tūrheti a dohányfüstöt, azonnal megfájdul a feje. Hanem te azt akarod, hogy a feleségedet illetlen, modortalan, figyelmetlen asszonynak tartsák, megszólják, elpletykálják.

A férj: De édesem...!

A nagyságos asszony: Szerencséd, hogy ilyen nyugodt természetű feleséged van, aki erőt tud venni magán, aki nem fortyan föl minden „apróságért“, ha az

még olyan vastag is. Szerencséd, hogy jól tudom legalább én, mivel tartozunk nevének és nem csinállok skandalumot, scénákat olyan dolgokért, amiért más asszony faképnél hagyta. Ezt mind az én nyugodtságomnak, higgadtságomnak köszönheted, te az ideges férjek igazi prototypusa. (A légyecsapót hevesen a teás szervizre dobja, miközben két csészét lever.) Igen, csak az én nyugodtságomnak.

VEGYES HIREK.

*** Magyarország népesedése október hóban.** A folyó év október havában 63.077 gyermek született élve a magyar birodalomban, az elhaltak száma pedig 35.785-öt tett, ugy hogy a természetes szaporodás 27.292 főre rugott. A között számokból a társasországokra 8.515 élve születés, 4.775 halálozás és 3.740 főnyi szaporodás eset. — A mult év megfelelő hónapjával összehasonlítva, az idej októberben a születések szám alig valamivel több, de a halálozás 5000-rel kevesebb, ugy hogy a szaporodás 5000-rel nagyobb volt, mint a mult évi októberben. Az év első kilenc hónapját összevéve is jóval kedvezőbb az idej eredmény; a születések száma ugyanis 2500-zal növekedett, a halálozásoké ellenben 21.200-zal csökkent, a természetes szaporodás tehát 33.700-zal kedvezőbb, mint a mult év megfelelő szakában. — A javulás túlnyomó részben az anyaországra esik, amelyben a társasországokban csak 2100-zal kedvezőbb az idej eredmény, míg az anyaországban 31600-zal. Októberben aránylag legtöbb születés fordult elő a Tisza balpartján, legkevesebb a Dunántúli és a Tisza-Maros szögén. A halálozás aránya az anyaországban a Tisza balpartján volt a legkedvezőtlenebb s a Duna jobbpartján a legkedvezőbb.

*** Ex-lexes szocialista község.** Bihar vármegye béli járásának van egy községe, amelynek képviselőtestülete teljesen szocialista. Szakács község ez az érdekes és forradalmi izü hely. A község képviselőtestülete a non coronat elvét vallja s mikor a legutóbb a községi költségvetést kellett volna letárgyalni, a képviselőtestület egy szívvvel és lélekkel jelentette ki, hogy szociális érselme tiltja az adókiivetést, a költségvetés tárgyalásához tehát hozzá sem fog. Hivatalos körökben nagy ribilliót keltett ez a szokatlan s természetesen törvénytelen határozat. Foglalkozott vele a belügyminiszter is és ugy oldotta meg a kérdést, hogy a renitens képviselőtestületet egyszerűen feloszlatta. Azóta a bíró intzi a község sorsát s háztartását a mult évi költségvetés nyomán kormányozzák. Ez az állapot ugyan törvényenkivüli, de nem lehet rajta segíteni. Miskolczy Ferencz alispán kereste a módozatot arra nézve, hogy a község ebből a hárnból kigázoljon s a minap kérdést intézett az illetékes főszolgabíróhoz, hogy a képviselőtestületet mikor volna a legcélszerűbb újra megalakítani. A főszolgabíró azonban azt a váiaszt adta, hogy egy évig még ráér a képviselőtestület a szünetelésre, mert új választás után csak megismétlödne a költségvetés tárgyalásának megtagadása. Szakács község népe egyébként a szocialista izgatások miatt állandóan lázban van — s a szocialista elvekhez szigorubban ragaszkodik, mint valaha. Az alispán a jogrend és békesség végett valószínűleg elfogadja a főszolgabíró proppozícióját s még egy évig halgatagon fogja eltúrni Szakács község ex-lexét, amelynek párja a magyar közigazgatásban nincs.

*** Kanári-kiállítás.** Érdekes kiállítás nyílt meg a fővárosi Vigadóban. A magyar nemes kanáritenyésztők országos egyesülete énekversenyyel egybekötött kanárikiállítást rendezett, abból a célból, hogy a

hazai kanáritenyésztést föllendítse. Hétszáz kanári van a teremben, amely az énektől, trilláktól visszhangzik. A madárkák két csoportra oszlanak. Az egyik csoportban a versenymadarak, melyek csinos házikókban laknak és egytől-egyig kiváló énekesek. A másik az eladó csoport, mely már olcsóbb: 10—25 korona az áruk. Négy nagy kereczen a tolyó madarak ugrándoznak. Az egyik kiállító kitömött madáralakokkal a tenyésztést mutatja be. A terem közepén üveges szekrényben a verseny díjai vannak, arany- és ezüstérmék, bronzérmék, bronzszobrok, album, dohányzó-készletek stb. A verseny már megkezdődött. A szakértők pedig buzgón hallgatják a kis primadonnák énekét és a megállapított szabályok értelmében jeyzik az eredményt.

Nagy hangverseny.

— december 9.

Debreczen összes dalegyletei s a debreczeni Zenede fényes hangversenyt rendeztek tegnap este az Ábrányi Kornélnak emelendő szobor alap javára.

A hangverseny műsorát Rácó Károly zenekara nyitotta meg, pompásan adott elő egy gyönyörű nyitányt. Azután Csurka István, a Debreczeni Dalegylet érdemes titkára tartott előadást, melyben id. Ábrányi Kornél érdemeit, halhatatlan dicsőségét méltatta. Végigkísérte Ábrányit egész életén, végig azon a több évtizedig tartott munkásságon, melylyel zenei életünk e kiváló, mondhatni első csillaga a magyar zenét ujáteremtette, népszerűsítette s maga is gazdagította. — Az előadásra fölhangzott lelkes tapsvihar után a Kossuth-dalkör adta elő Ábrányinak szép Kossuth-dalát, igen szépen. Fábán Margit urhölgy, a zenede egyik kitünő növendéke Ridley Eljen-csárdását adta elő hegedün, viharos hatás mellett.

Ezuttal is megcsodálták a kisasszony vonókezelését. Az Egyetértés dalegylet nagy hatás mellett adta elő Ábrányinak „Nyári éj“ című szerzeményét. Majd Szücs Margit urhölgy, Debreczen egyik legkitünőbb szavalóművésznője adott elő Ábrányi-költeményt oly művészi módon, amely még ő nálla is meglepetés számba ment. A község lélegzet-visszafojtva hallgatta és sokáig tapsolta a szavalónót. A Petőfi-dalkör is Ábrányi-kompozíciót énekelt el, nagy tetszést aratva a hallgatók körében. Nagy sikert aratott Bognár Matild kisasszony, ki az Ördög Róbert kegyelmi áriáját énekelte el igen szépen. A zongora I. kíséretet Jóna Kálmán ur adta. A Munkás dalegylet Ábrányinak Boldog voltam kezdetű dalát adta elő hatással.

Aztán P. Nagy Zoltán dalegyleti igazgató, az országos nevű művésztanár adta elő saját szerzésű Magyar nyitányát, mely legsikerültebb s legszebb kompozíciójának egyike. Természetesen valóságos ünnepekként benne nemcsak a zeneszerzőt, hanem a zongoraművészt is, akinél több művészettel kevesen játszanak a billentyükön. A rendező Debreczeni Dalegylet is nagy hatást ért el egy Ábrányi-dal előadásával. Végül az összes dalegyletek adták elő Ábrányi közismert gyönyörű Borsdalát. Zenei szempontból, főleg az arányokat tekintve, talán ez volt az est legkiemelkedőbb pontja.

Hangverseny után bemutatták Ábrányi Kornél életnagyságu arcképét is, amelyet a Debreczeni Dalegylet Kovács János festőművészszel festetett meg.

A kitünően sikerült képmás, melynek művészi becece van, mindenkinek nagyon tetszett.

Tizenegy óra után kezdetét vette a táncmulatság, amely a Rácók pompás muzsikája mellett hajnalig tartott.

Külön megemlítjük, hogy ez volt Magyarország az első nagyszabású ünnepe, melyet az Ábrányi Kornél emlékeztetének szenteltek.

REGÉNYCSARNOK.

Helyes elintézés.

Írta: Abonyi Árpád.

— Kérem, édes Béni, ne piszmozgjon most vagy öt perczig a pipájával, hanem hallgasson ide; fájdalom, nagyon komoly beszédem van magával.

— Azonnal, lelkecském! — intett falusi kastélya tágas verandáján egy mintegy hatvan-hatvanöt évesnek látszó, magas, katonás tartású öreg ur... Azt akarod bizonyosan mondani, hogy Georg Biluska... az a pinczér... azaz, hogy az a cseh ficsur alighanem lelőtte a kutyámat, különben már régen hazakerült volna, amilyen okos állat. Hanem hiszen majd megrajcsuroztatom én azt a Biluskát... a korbáccsommal! Be kell az ilyen konfidens cseh pimaszt keményen lovagolni.

— Ne lovagoljon, most barátom — szakította félbe szelid türelmetlenséggel a nagyasszony, — hanem hallgasson ide. Nem a kutyájáról, hanem Zsófi hugom fiáról — Feriről van szó.

— Pompás kölyök! Ugy üli a lovat, mint én... ezelőtt tiz évvel, míg az a hunczut „Sári“ oda nem vágott a kerítéshez. Fertelmes dög!

— Béni, Béni! Már megint ilyen kifejezés...

— Ne haragudj, lelkecském, csak azt akartam mondani, hogy kitünőbb lovast, mint ez a Feri, képzelni sem lehet, pedig még csak tizenkilenc éves kölyök. Büszke vagyok rá, hogy ilyen derék unokaöcsém van!

A nagyasszony jóságos arcán megjelent erre a harsány magasztalásra egy gondteljes árnyék.

— Hát én éppen erről a derék unokaöcsécskéjéről akarok magával beszélni — mondotta aggodalmas rosszalással — nem szeretném, ha ez a néhány hét, melyet Zsófi hugom engedelmével nálunk tölt, végzetes szerencsétlenséget zudítana rá.

— Szerencsétlenséget? Nem értem.

— Ugy van, barátom, szerencsétlenséget — erősítette még aggodalmasabban a nagyasszony, főleg ha nem akadályozzuk meg. Zsófia méltán tehetne nekünk szemrehányást, hogy nem vigyáztunk eléggé a fiára és nagyon hibáztott, midőn megengedte neki, hogy pár hetet nálunk töltsön.

Az öreg ur most már félretette a pipát.

— Világosabban, lelkem — szólt összeránczott homlokkal s közelebb lépve feleségéhez, leült melléje egy fonott kerti székre — még mindig nem tudom, hogy tulajdonképpen miről van szó?

— Tulajdonképpen arról van szó — válaszolta kissé röstelkedve, de elszánt hangon a nagyasszony — hogy Ferit az utóbbi időben sokat látták mászkálni a Biluska erdész háza körül.

— Mi a tatár!

— Igen, igen, így van, amint mondom, csak nem akartam eddig szólni. De most már szólanom kell, mert attól félek és nem ok nélkül, hogy amilyen könnyelmű és — meg kell adni — csinos asszony az erdész felesége, még behálózza a fiut.

— Nézze meg az ember! — nevetett kedélyesen az öreg ur — miben nem sán-

tikál a kölyök! Ezer villám és macskafark! ugyancsak jókor kezd!

— Ne nevéssen kérem, ez nagyon komoly és nagyon szomorú dolog. Szomorú és végzetes!

— Nono!

— Vég-ze-tes! — ismételte a nagyasszony, minden szótagot külön is hangsúlyozva. Segíteni kell, még pedig gyorsan... azonnal, még ma, amíg nem késő. Kérnem kell tehát, hogy haladéktalanul vegye kezébe a dolgot — férfi könnyebben avatkozhatik ilyesmibe — és intézze el okosan. De okosan, Béni, nagyon okosan, nehogy kellemetlenség legyen belőle. Biluskáné — mondom — csinos asszony. Amolyan — páva. De van esze. Smár elmúlt 30 éves. Ezek a legveszélyesebbek egy ilyen tacsukóra, mint a maga „öcsécskéje“. Tehát ezt valahogy finoman, okosan, diplomatikusan — szóval, valahogy nagyon fífkusan kell elintézni, gyorsan és feltűnés nélkül.

— Helyes! Hol az a gyerek?

— Benn a szobában; levelet firkál.

Ha nem csalódom, annak az asszonynak. Kiküldöm, diskuráljon vele és intézze el ügyes fífkával a dolgot. Én is megtenném, de zseniroz... hiába...

(Folyt. köv.)

1 liter
Borhegyi borviz
8 krajczár,
mely kitűnő, üdítő egészséges ital, kapható
Máyer Jenőnél
előbb
Geréby Fülöp utócai Debreczen.
Üveg betét 4 krajczár.

Legfinomabb szemüvegek és

orrcsüptetők
— szakértelemmel készítve —
Fischer Jakab
szakértő látszerésznél
DEBRECZEN, Piacz-utca 23. sz.
(a Fiska-palotával szemben).
Szinházi látcsövek
mindenféle kiállításban
nagy raktár.

M. Á. Vasutak menetrendje
1904. évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:		idő ó. p
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	3 30
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reggel	8 57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 07
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 31
P.-Ladány—Nagyv. felé minden kedd	d. e.	11 12
Csak P.-Ladányig	este	8 10
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5 08
Szatmár—Máramarossziget felé	d. u.	3 56
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	este	6 41
Csak Szatmárig (teher v. szem.-száll. v.)	este	7 56
Szatmár—Máramarossziget felé	éjjel	2 50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 07
Csak Szatmárig	reggel	5 10
Miskolcs—Kassa felé	reggel	8 13
Miskolcs—Kassa felé	este	6 56
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházig	d. u.	2 10
	m. áll. vasutól	reggel 5 35
	vásártérről	reggel 5 44
	m. áll. vasutól	reggel 8 09
	vásártérről	reggel 8 16
	m. áll. vasutól	d. e. 11 07
	vásártérről	d. u. 1 16
	m. áll. vasutól	" 12 25
	vásártérről	" 12 38
	m. áll. vasutól	" 2 11
	vásártérről	" 2 21
	m. áll. vasutól	este 6 46
	vásártérről	" 6 53
Füzes-Abony felé m. áll. vasutól	reggel	4 36
Füzes-Abony felé vásártérről	"	4 56
Ohat-Kócs—Polgár felé m. áll. vasutól	d. u.	4 49
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	"	4 23
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	"	4 31

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz.-v.	este	6 40
Az este 10 óra 31 p.-kor induló sz.-v.	reggel	5 45
A délután 4 ó. 16 p.-kor induló gyorsv.	este	9 35

Budapestől Debreczenbe indul:

A délután 12 ó. 6 p.-kor érkező gyorsv.	reggel	7 25
A délután 3 ó. 29 p.-kor érkező szem.-v.	"	9 —
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gyorsvonat	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szem.-v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező szem.-v.	"	9 15
P.-Ladányig gyorsvonat átszállítással	d. u.	12 08

Debreczebe érkezik:

Budapest felől (gyorsvonat)	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárad felől	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől (gyorsvonat)	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	2 15
Csak P.-Ladánytól	reggel	7 45
Csak P.-Ladánytól motor menet	"	5 03
Kolozsvár—Nagyvárad felől	"	7 26
Csak Szatmártól (gyorsvonat)	"	8 46
Csak Szatmár felől	d. e.	11 37
Csak Máramarossziget felől (gyorsvonat)	d. u.	3 55
Csak Máramarossziget felől	este	10 11
Máramarossziget—Szatmár felől	"	6 40
Csak Szatmár felől	reggel	7 30
Kassa—Miskolcs felől	d. e.	1 31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este	7 50
Kassa—Miskolcs felől	d. u.	8 48
Csak Nyiregyháza felől	reggel	7 33
	vásártérről	reggel 7 40
	m. áll. vasutóhoz	d. u. 1 15
	vásártérről	d. e. 11 22
	m. áll. vasutóhoz	este 6 06
B.-Sz.-Mihály	vásártérről	" 6 12
H.-Böszörmény felől	m. áll. vasutóhoz	" 9 51
	vásártérről	" 1 57
	m. áll. vasutóhoz	d. u. 1 46
	vásártérről	" 3 52
	m. áll. vasutóhoz	este 9 57
Füzes-Abony felől vásártérről	d. u.	3 34
Füzes-Abony felől m. áll. vasutóhoz	"	5 35
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérről	reggel	7 44
Ohat-Kócs—Polgár felől m. áll. vasutóhoz	reggel	7 54
Derecske—Nagy-Léta felől	"	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u.	8 18

Hirlapelárusítók
felvételnek
a „Debreczen“ elárusítására
városi nyomdában,
várósház keresztépület

Apró hirdetés.

KÜLÖN BEJÁRATU, butorozott szoba Széchenyi-utca 20. számú háznál kiadó.

E hó 11-én

kezdődik

Bosznay J. és Társa

divat és szőnyeg áruházában

a nagy

Karácsonyi

Vásár.

Dávidházy Kálmán

Debreczen,

Füvészkert-utca 9. szám

Könyvkötések, Tánczrendek, Bőr- és Plüsché disz-művek és képkeretekben a legszebb és legjutányosabb munkákat művészi kivitelben készít.

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.

gyógyszertárában

DEBRECZEN,

Főtér 31. szám.

Karácsonyi és ujévi ajándéku a legszebb

arany-, ezüst ékszerek és a legjobb gyártmányu zseb-órák

meglepő olcsó árban

Pintér Gusztáv

óra és ékszer üzletében Debreczen, Piac-utca 26. szám a. (A főközsde mellett.)

Ugyanott elvállaltatnak mindennemű ékszerek javítása és tisztítása, monogram készítés, vésnői munkák stb. — Megrendelések és vidéki megbízások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

VÁROSI SZINHÁZ.

Folyó szám 80.

Bérlet 60-ik szám (C)

Ma pénteken, 1904. évi december hó 9-én:

LOTTI ÉZREDESEI.

Énekes bohózat 2 felvonásban.

Zádor Lajos

divattermében

december 31-ig ritka alkalmi bevásárlás női divatcikkekben:

Finom gyapju szövetek, selymek, diszek,

női és gyermek felöltők,

bluzok, szörme boák és karmantyuk, rendkívüli leszállított árakban.

Mult évi cikkek minden árban ki-
árusítatnak.

Debreczen: Piac-utca 79 sz.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók részére
Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

Kiválóan jó izü.

Több mint 2000 orvosi elismerő nyilatkozat.

Kapható:

J. Serravallo-nál

Trieszt-Barcola

A gyógyszertárban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérért
1/1 " " 4 " 40 "